

NSV Liidu konstitutsioonist lähtudes on kõik kodanikud kohustatud säästma loodust ja kaitsma selle rikkusi.

Aasta-aastalt on süvenenud ja laienenud noorte loodusesõprade tegevus meie vabariigi koolides. Looduskaitsealaste ideede ja teadmiste süvendamisel ning sellele vastava tegevuse arendamisel on tähelepanuväärne osa kõiki koole hõlmaval traditsioonilisel võistlusel "Kaitseme loodust".

Sellest võtavad eriti tulemusrikkalt osa Põlva, Jõgeva, Harju ja Võru rajooni koolid. Linnakoolidest paistsid silma Pärnu koolid. Märkimisväärne on Tallinna koolide laienev osavõtt võistluse "Kaitseme loodust" tegevustest (eriti Lenini, Oktoobri ja Kalinini rajoonis).

Koolides on tähelepanu all ka looduskaitsealase töö korraldamiseks vajaliku organisatsiooni, looduskaitsetöö juhtimissüsteemi moodustamine ning täiustamine. Edukas oli töö koolides, kus ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel rakendati laialdaselt õpilasaktiivi. Paljudes koolides abistab õpetajaid vastavasisulises töös kooli komsomolikomitee juurde moodustatud looduskaitsesektor, mille koosseisu kuuluvad kooli looduskaitseaktivistid.

Võistluses silmapaistnud koole iseloomustab looduskaitsetöö järjest süsteemipärasemaks muutumine, tihe side ainetundides tehtava ning klassivälise töö vahel. Nendes koolides pööratakse järjest suuremat tähelepanu looduskaitsealase töö läbimõeldud planeerimisele, planeeritud tegevuse üksikasjalikule kavandamisele, ürituste sisukusele ning kogu koolikollektiivi sellesse

töösse kaasahaaramisele.

Võistlust juhtivate rajooni- ja linnakomisjonide esitatud kokkuvõtete ja näitmaterjalide alusel tuleb esile tõsta hästi korraldatud looduskaitsesektorite tööd Pärnu linna, Põlva ja Võru rajooni paljudes koolides. Looduskaitsesektorite töö tulemusena on nendes koolides kogu õpilaskond lülitunud looduskaitsealasesse tegevusse.

Tihenunud on koolide side asutuste ja organisatsioonidega, kus tegeldakse loodus- ja keskkonnakaitse probleemidega, teadusasutuste, kohalike majandite ja metskondadega. Õpetajate kõrval suunavad ja juhivad õpilaste sellesisulist tööd teadlased ning erialaspetsialistid. See loob häid perspektiive koolinoorte tegevuse arenguks. Koolinoorte osavõtt praktilisest tööst oma kodukoha looduse heaks on andnud neile edaspidiseks tööks vajalike oskusi, kasvatanud nendes aktiivsust ja iseseisvust. Sel eesmärgil on koolides korraldatud hoogtööpäevi, -nädalaid, töölaagreid ja metsapäevi. Viimastest võttis sel aastal osa ligi 52000 õpilast.

Rohkearvuliselt on korraldatud näitusi, mille temaatika hõlmab kodukoha loodust eri aastaaegadel, loodus- ja keskkonnakaitset koduümbruses, koduasula aedu ja haljasalasid ning koolimetskonna tööd. Käesoleval võistlusaastal korraldati meie vabariigi koolides üle 1500 temaatilise näituse. Ülelinnalisi näitusi korraldati Tallinnas ja Pärnus.

Aktiivselt võtsid õpilased osa looduseteemalisest konkurssist ja viktoriinidest. Peaaegu kõikides koolides anti välja loodust ja looduskaitseprobleeme tutvustavaid seinalehti.

Suur osa õpilasi on lülitunud rohelise- ja sinise patrulli tegevusse. Aktiivselt tegutsevad patrullide rühmad Pärnus, Kohtla-Järvel, Tallinna 34. 8-kl. Koolis, Tallinna 6. keskkoolis,

Aegviidu 8-kl. koolis, Loksa keskkoolis ja mujal.

Töö on muutunud sisukamaks ka koolimetskondades. Seal leiavad õpilased jõukohast rakendust aastaringselt. Nii hooldati metsakultuure ligi 2000 hektaril istutati üle 3 miljoni istiku. Hulgaliselt varuti toitu ulukitele ning hoolitseti nende toidu eest talvel.

Paljudes koolides moodustati suvel õppe- ja puhkelaagreid, kus õpiti metsatarkusi ning tehti metsamajanduslikke ja metsa-kaitsetöid.

Kokku võttes võib märkida, et loodusesõprade tegevus kogu meie vabariigis on olnud ulatuslik ja mitmekülgne. Koolinoorte osa oma kodukoha kaunimaks muutumisel ning loodusrikkuste säilitamisel on väga suur. See kohustab meie noori täitma eeskujulikult oma ülesandeid kodukoha looduse rikastamisel ja kaitsmisel.

## I Teema - LOODUSKAITSE

ENSV Riiklikud looduskaitsealad ning Lahemaa Rahvuspark.

Taimestiku, loomastiku ja keskkonnakaitse üldpõhimõtted, nendest juhendumine looduskaitsealases tegevuses.

Kodurajooni/linna looduskaitseobjektid.

Metsasaaduste korjamiseks kehtestatud ajad ja nõuded.

Kala- ja jahikaitse eeskirjad, nendest juhendumine.

## II teema - ZOOLOOGIA

Looduskaitse all olevad loomad (vähemalt 10), nende kaitse ja säilitamisega seotud probleemid.

Loomade tegevusjäljed metsas, meie looduslik fauna.

## III teema - BIOTSÖNOOS

Tüüpilisemad elukooslused, nende iseloomulikud taim- ja loomaliigid, toitumissuhted, seosed elus ja eluta looduse vahel.

## IV teema - BOTAANIKA I

Ravimtaimed, nende kasutamine.

Looduslikud söödavad taimed, mürgised taimed.

Looduslikud söödavad marjad, mürgised marjad.

Nende määramine vastavate käsiraamatute abil.

## V teema - BOTAANIKA II

Looduskaitse all olevad haruldased taimed ENSV-s (vähemalt 10).

Söödavad ja mürgised seened, määraja kasutamine.

Taimede tundmine ja määramine, herbariseerimine.

## VI teema - LOODUSVAATLUSED

Ilma- ja fenoloogilised vaatlused.

## VII teema - LINNULAULU TUNDMINE: